

kar so brali in preiskovali, in sicer tako, da se jim nauk vtisuje v glavo in serce, in prihrani za življenje. Kaki enaki primerne zgledi, ki se spisu še pridenejo, vterjujejo nauke in vnemajo učence še bolj za dobro.

f) Ko se je ves berilni spis, bi rekel, že učencem v kožo vrasel, naj zbuja učitelj pri njem še slovnično zavest, t. j. naj obrača vse primerne besede in stavke na vodila, ki jih učenci morejo in morajo razumeti, da se vadijo prav govoriti in spisovati.

g) Na zadnje naj učenci berilni spis iz glave s svojimi besedami pripovedujejo in potem takega v pisne knjizice zapišejo.

15. V mali šoli, ki ima en razred, se mora učiti toliko spisovati, da se učenci vendar toliko izurijo, da se more potem ta nauk v nedeljski šoli nadaljevati in da morejo zapisovati naj potrebnjše reči in spisovati naj bolj navadne spise v življenji. Učitelj naj tedaj vadi učence reči ogledovati, jih imenovati in od njih misliti in govoriti. Za ta namen naj izbira najpred reči, ki so v šoli, v domači hiši, v cerkvi, v kraji (v mestu, tergu, vasi), ude človeškega telesa, reči na vertu, na travniku, na njivi, v gojzdu, na gorah, v vodi, v zraku, na nebu, dnevne in štiri letne čase; naj se razlaga tudi, kaj se dela iz lesa, platna, volne, usnja, papirja, ila, kamenja, stekla, železa i. t. d.; pogovarja in spisuje naj se tudi o jedi, pijači, obleki, stanovanji i. t. d.

Toliko, ljubi mladi učitelj, sem ti načertal o omenjenih vprašanjih. Vem, da sem ti marsikako reč premalo obširno in na tanko popisal; pa nikar se zavoljo tega ne jezi, raji popravljal in razširjal moj kratki spis s tem, kar boš sčasoma sam slišal, bral in skušal, da je bolje, ter stori da iz malega zraste veliko. Z Bogom!

J. Kogej.

Novice.

Iz Celovca. Za vodja v naši e. k. normalki in učiteljski pripravnišnici je izvoljen g. Janez Beniš, nekdanji normalkini vodja v Pešti.

Iz Ljubljane. Prišla je na svitlo krasna knjiga z imenom: „Zlati vek ali spominica na čast ss. Hermagoru in Fortunatu, sv. Nikolaju in ss. Cirilu in Metodu“. Znameniti spisi v tem delu so, ki so jih spisali naši učeni in spretni rodoljubi gg. dr. Čebašek, Hicinger, Jeran, Kovačič, O. Ladislav, Lésar, Marn, Okiški, Terstenjak, dr. Vončina i. dr. „Tovarš“ priporočuje to izverstvo delo vsem svojim tovaršem, ki radi beró kaj postavnega in mičnega. Ta slavna spominica je prišla iz g. Blaznikove tiskarnice na 19. polah v Serki, in se dobiva za poldrugi goldinar pri gg. založnikih, ki so: dr. Čebašek, Jeran, Lésar, Marn in dr. Vončina.

— Iz Maribora smo dobili „Makrobiotiko ali nauke, po katerih se more človeško življenje zdravo ohraniti in po-

daljšati". Spisal veči del po C. Hufelandu in založil Matija Prelog, doktor zdravilstva v Mariboru. Cena 1 gold. 20 kr. Take obširne knjige še Slovenci do zdaj nismo imeli, tedaj nam je prav dobro došla. Priporočujemo jo posebno tudi ljudskim učiteljem za dom in za šolo.

— „Glasi gorenski“ — drugi zvezek, postavil in založil Andrej Vavken, učenik v Cerkljah, natisnil Jož. R. Milic — obsegajo te-le mične pesmi z napevi: „Kmet“ bes. Vilharjeve (petje in klavir); „Na goro“, bes. Vilharjeve, nap. M. Smolejev (petje in klavir); „God enakopravnosti“, bes. Poženčanove (Basso Solo, čveterogl. petje); „Pozdrav“, bes. Š. Jalenove (čveterogl. petje); „Moj dom“, bes. A. Praprotnikove (čveterogl. petje); „Poziv Gorencem“, bes. J. Puharjeve (čveterogl. petje); „V štiridesetem letu“, bes. Vilharjeve (čveterogl. petje); „Lovska“, bes. J. Puharjeve (čveterogl. petje). Mislimo, da se bo ta drugi zvezek tako kakor prvi in še bolj prikupil vsem domačim pevcem in pevkam. Prodaja ga M. Gerber po 70 kr.

— V g. Jož. R. Milicevi tiskarnici je prišla tudi na svitlo lična knjižica z naslovom: „Marija naša pomočnica“ povest za mlade in odrasene ljudi, poslov. po O. Lautenschlager-ji in se dobi za 32 kr. Priporočujemo jo za šolske in druge (tudi božične) darila.

— „Novice“ nazuanjajo, da sta dr. Toman in dr. Jan. Bleiweis pravila „Maticice“ izročila sl. c. k. dež. poglavarju, da bi jih predložil presvidemu cesarju v poterjenje, in da so mil. gosp. škof Strosmajer poslali 1000 gold. za slovensko „Matico“. Slava!

Razpis službe in premembe v učiteljskem stanu.

V ljubljanski škofii. V glavni šoli v Kočevskem mestu je služba za 2. učitelja in orglavca izpraznjena s 420 gold. letnih dohodkov. Prošnje se ravna jo do sl. c. k. deželne vlade in se oddajajo pri preč. ljubljanskem konz. do 31. t. m.

Za učitelja sta postavljena gg. Janez Treven iz Planine pri Vipavi v Hotederšico, in na njegovo mesto pride pot. pripravnik Matevž Germ. — G. Janez Mercina, učitelj v Gočah, se je službi odpovedal.

V A B I L O.

Vse preč. in čast. gospode naročnike, ki bodo „Tovarša“ v novem letu blagovoljno sprejemali, prosimo, da bi se kmali, vsaj do 15. januarja 1864, zglasili pri založništvu „Tovarša“; ako ne, pa naj ne bodo hudi, če od 15. januarja ne bo k njim „Tovarša“. „Tovarš“ velja za celo leto 2 gold. 50 kr., za pol leta pa 1 gold. 30 kr. *Fredništvo in založništvo.*

Listnica. G. P. v J. in vsem č. gg. ki so nam poslali kaj napevov: Hvala! natisnili bomo vsesoma vse, kar nam bodo iznajdeni umetniki poterdili, da je za natis pripravno. Gg. P. in V. v Čern. v.: V naročilnih listih smo dobili 1 gl. 30 kr. premalo.

☞ Današnji list ima pesem z napevom, kazalo in zavitek. ☞

Odgovorni vrednik:
Andrej Praprotnik.

Natiskar in založnik:
Jož. Rudolf Milic.